

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Continentia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Non liges cum homine linguato, & non frues in ignem illius ligna. *Ecdl. 8.*

Oburgatio & iniuriæ annullant substantiam. 21. Pungens beulam educit lachrymas, & qui pungit cor, profert sensum. 22.

Cum sit inter vos zelus, & contentio, nonne carnales estis, & secundum hominem ambulatis? 1. *Cor. 3.*

Noli contendere verbis, ad nihil enim vile est, nisi ad subuersionem audientium. 2. *Tim. 2.*

Condigne deus atur,

Ne, quæso, sit iurgium inter me & te, & inter pastores meos & pastores tuos (ait Abraham Loth) fratres enim sumus. *Genes. 13.*

Respondete obsecro absque contentione. *Iob. 6.*

Non contendas aduersus hominem frustra, cum ipse nihil tibi male fecerit. *Prov. 13.*

Inter superbos semper iurgia sunt, semper iurgia querit malus. 13. & 17.

Honor est homini, qui separat se à contentionibus. 20.

Ne contendas cum pessimis. 24.

Ne contendas cum viro locuplete, ne forte contra te constituat licem: Multos enim perdidit aurum, & vsque ad cor regum extendit & conuertit. *Ecdl. 8.*

Abstine te à lite, & minus peccata. 28.

Qui tecum vult contendere in iudicio, & tunicam tollere, dimigra te ei & pallium. *Matth. 5.*

Nil per contentionem, neque per inanem gloriam. *Phil. 2.*

Seruum autem Domini non oportet litigare. 2. *Tim. 2.*

POËTICÆ SENTENTIÆ. Ex Græcis Comicis.

Τὰς εἰς δὲ πᾶσι πᾶσι νῦν κερῶν.
Evēti reprimere nititur ventrem omnibus.
Η καλὴ καὶ πολλὰ χερῶν καλὴ.
Vt multa venter accipit, sic parvula.

PHILOSOPHORVM SENTENTIÆ.

Gratæ sunt contentiones hominibus, & contradicendò quacun- que re proposita vincendi desiderium præter omnem rationem in- explebile. Itaque multi intempere, præter decorum, in rebus grauiissimis, in quibus deteriorē sententiam superare non conuenit, victoriam Cadmeam, vt dici meretur, auferunt. *Stob. lib. 1.*

Iustus mauult amicum quam veritatem offendere: & solus ille bonus dicendus qui mauult ex bonis excidere, quam pro illis cum amico contendere. *In apoph. 65.*

APOPHTHEGMATA.

Democritus omnem contentionem imprudentem esse dicebat: dum enim hostem quo pacto lædat respicit; propriam negligit vtilitatem. *Stob. serm. 20.*

Epidorus, contendere, inquit, cum vbiq; indecorum est, tum inter pocula maxime. Nam neque ebrius aliquis loquere sobrium potest, neque sobrius ab ebrio persuaderi: Vbiunque igitur noa aduenit sobrietatis, tandem nequicquam te contendisse apparebit. *In enchiridio.*

Anonymus, Contendere intempere cum amicis, & in disputa- tionibus, prudens cauebo: ne contra quam sentio, studio vincendi contentionem foueam amplexerque, quando cum iactura verita- tis, etiam secus quam ipse credo, falsa argumentatione contra dispu- tatione decipiam, aut saltem ad contendendum extimuler. *Stob. serm. 1.*

Enschius philosophus dicebat homines multa potius scire videri cupere quam vera dicere studio teneri: Proinde multos dum con- trarias veteribus opiniones probant, veri cognitionem de rebus maxime necessariis dubiam efficere. *Stob. serm. 4.*

Idem, multi homines, inquit, disputando de rebus, haud secus quam animantia bruta pugnando, solam sibi victoriam propo- nunt: ac veritatis amore & studio relicto, nihil præter suam vilita- tem curant. *eodem serm.*

Continentia.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

CONTINENTIA, Græcè *ἐγκράτεια*, & *ἐγκράτεια*, continere dicitur. Est contentia, appeti- tus omnium rerum malarum refrenatio. *secund. Hieron. in epist. ad Dam. Papam.*

Contentia est, per quam cupiditas consilii gubernatione regi- tur ac gubernatur. *sec. Cic. in Rhet. Est pars temper.*

Contentia est habitus inuictus à declaratione. *sec. Andron.*

Contentia est cohibito gulæ: luxuriz, cupiditatis, auaritiæ, ambitionisque & superbiæ. In genere, Temperantia.

Contentia proprie est tantum circa concupiscentias tactus. *sec. B. Thom. sec. Sec. q. 143.*

Continen-

Non liges cum homine linguato, & non frues in ignem illius ligna. *Ecdl. 8.*
Oburgatio & iniuriæ annullant substantiam. 21. Pungens beulam educit lachrymas, & qui pungit cor, profert sensum. 22.
Cum sit inter vos zelus, & contentio, nonne carnales estis, & secundum hominem ambulatis? 1. *Cor. 3.*
Noli contendere verbis, ad nihil enim vile est, nisi ad subuersionem audientium. 2. *Tim. 2.*
Condigne deus atur,
Ne, quæso, sit iurgium inter me & te, & inter pastores meos & pastores tuos (ait Abraham Loth) fratres enim sumus. *Genes. 13.*
Respondete obsecro absque contentione. *Iob. 6.*
Non contendas aduersus hominem frustra, cum ipse nihil tibi male fecerit. *Prov. 13.*
Inter superbos semper iurgia sunt, semper iurgia querit malus. 13. & 17.
Honor est homini, qui separat se à contentionibus. 20.
Ne contendas cum pessimis. 24.
Ne contendas cum viro locuplete, ne forte contra te constituat licem: Multos enim perdidit aurum, & vsque ad cor regum extendit & conuertit. *Ecdl. 8.*
Abstine te à lite, & minus peccata. 28.
Qui tecum vult contendere in iudicio, & tunicam tollere, dimigra te ei & pallium. *Matth. 5.*
Nil per contentionem, neque per inanem gloriam. *Phil. 2.*
Seruum autem Domini non oportet litigare. 2. *Tim. 2.*

APOLOGI SEY FABYIAB.
Aquila & Cuniculus.
Aquila pullos cuculi detulerat in nidum suum, quem aquila ab ore fixerat. At mœta mater, vt suis parcat per omnes cuculos, & despecta humilitate dilacerat pullos cuniculi, & præter hæpta membra. Hic vero dolore & ira commotus, pullos conuertitur aquilæ vim, & vt quisque sibi idem, & propter mentem, accedere posse cogitat, neq; illud facinus impu- nitum linat, hortatur. Ita concordia illi studio, ad eru- tionem suam quæ nidularetur aquila, conueniunt, & egesta à ra- tionis terra, omniq; circum eam solo specubus & excãuato, pullos ab ore leui flatu paulo post in terram proferunt. At pullos parum tuiua, partim raptu terrestrium ferarum, in- ducunt cuncti gratissimum spectaculum præbuere.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.
Lusciniæ Accipiter.
Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Contentio ne quis potentia aut viribus fretus alium quemli- quetiam in inimitatem sæpe acceptas iniurias vlcitici.

Continentia dicitur à continēdo, quod est quasi inuitum & repugnantem tenere. Cuius contrarium est incontinentia, sicut temperantia temperantia.

Continentis ira differt à temperantia, quod continens prauis quidem cupiditates habere potest, à quibus tamen vinci non sinit: Temperans verò huiusmodi cupiditates habere non potest, quia in eo habitus quidam est resrenans & abigens illas, qui in continentia non est.

Continentis ab obstinato sic differt, quod obstinatus est ille, qui persistit in ratione peruerſa, abſtinens à bonis. Continentis verò propriè est, qui persistit in ratione recta, à prauis concupiscentiis abſtinens. B. Thom. secund. Sec. q. 155. art. 1.

§ BIBLICI LOCI.

Continentia speciale donum. Matth. 19. 21. 1. Cor. 7. 5. 7. commendatur, Gal. 5. 22. Tit. 1. 8.

§ POETICÆ SENTENTIÆ.

Quid. Epist. 15.

Escurtus placis abſtinuisse bonis.

Sopho.

Inhonestu factu, ne dictu quidem honestu sunt.

Quicumque philosophicus se dedunt laboribus

Adſciunt per vitam compescere ventrem.

Videlicet frugalitas est magistra

Sapientium optimorumq; consiliorum

Chryſon.

Ergo dicitur arca, id est, Continentiam exercere.

Sophocles.

Turpe est honesto loco natis turpiter viuere.

Quippe non decet animi generosi virum

Gaudis non licitis delectari.

§ PHILOSOPHICÆ SENTENTIÆ.

Constantia & patientia in resistendo est, in vincendo continentia. Aliud est autem resistere, aliud vincere: vt aliud non vinci, aliud vincere. Quare expetenda quidem est magis continendi ratio, quam resistendi fortitudo. Sib. 7. Ethic. c. 7. Aristorelis.

Continentes iudicio & ratione ducuntur ad agendum, non cupiditate ac libidine. lib. 3. Ethic. c. 2.

Si in eo continens sit positus, quod cupiditatis constitutus sit, & vehementibus, & malis: protecto temperatus nemo futurus est continens: neque continens vllus moderatus: neque enim cupiditates male & vehementes solent existere in temperantia: quod quidem necesse est. lib. 7. Ethic. c. 2.

Quoniam est aliquis eiusmodi, qui minorem, quam sat sit, voluptatem corpore percipiat, qui que cum sit huiusmodi non permanet in sententia: fit vt inter hunc & impotentem, medium locum obineat continens. lib. eod. c. 9.

Continentia non virtus est: sed mediæ ac mixtæ naturæ. lib. 4. Ethic. c. 9. & lib. 2. Magn. Moral. c. 4.

Continentis quoniam malas esse cupiditates intelligit, eas ratione ductus non sequitur. lib. 7. Ethic. cap. 1. & lib. 2. Magn. Moral. cap. 6.

Illud quidem perspicuum est continentiam & constantiam in bonis esse & laudabilibus: impotentiam & molliitiam in malo & vitio: eundemque continentem & eum qui permanet in suscepto consilio: eundem impotentem & eum qui desistat à sententia. lib. 7. Ethic. c. 1.

Qui in perturbatione aut cupiditate non abducitur à sententia, is continens dicitur: quando quidem finita res ferat, desisset facile à sententia continens. Ethic. c. 9.

Quoniam multa dicuntur per similitudinem: continentia quoque temperantem similitudine quadam consecuta est. Vt enim continens, sic temperans eiusmodi est, qui nihil quod rationi sit contrarium faciat, propter eas, quæ ad corporis pertinent voluptates. Sed hoc interest, quod in illo inſunt, in hoc nullæ sunt prauæ cupiditates, & quod hic eiusmodi est, qui nulla contra præscriptum rationis capitur voluptate: capitur ille quidem, sed non rapitur. ibid.

§ ΑΡΟΡΗΤΗΕΜΑΤΑ.

Pythagoras dicebat, nihil egregium comparari, quod non continentia labor præcederet. Stoic. ferm. de continentia.

Idem admonet, Ne sæpe homo ab homine: hoc ænigmatè, frequenter veterum visu interdicens. eod. ferm.

Idem iubet vt vnusquisque, continentiam sibi tanquam robur ingens opesq; pararet. eod. ferm.

Apollonius, Commendabat frugalitatem & continentiam: non quod inquit tanti res viles ac minimè sumptuosas faciamus, sed vt hoc pacto animi magnitudinem augeamus. ibid.

Socrates, In festo quodam Athenis offendendi causa, Alcibiades multa dona Socrati transmisit. Admirata Xantippe donorum magnificentiam, maritum vt acciperet, rogauit. Ad quam ille: Imò de-

rectando munera, cum ambitiosa, inquit, viri ambitiosus. Tanta fuit huius viri continentia. eod. ferm.

Idem rogatus, quoniam à cæteris hominibus differt. Alii quidem viuunt, vt edant: ego edo vt viuam.

Idem interrogatus, quo quis pacto opulentus cadat. Continens, inquit, & cupiditatum fuerit inos. eod. ferm.

Demetrius dicebat bene compositum esse carmen, quod abſtinens non trillatur, præſentibus autem latere.

Pericles, collegam fortitus Sophoclem poetam, cum garent, ac Sophocles conspecto formoso puero dicitur speciosus puer: Decet, inquit ille, o Sophocles, præcedo manus, sed & linguam habere continentem. Phædr. paphr.

Zeno simul & Cleanthes affidebat Chæremendæ, vt taret affectum amoris, surrexit. Hoc admirante Cleanthes, inquit, medicis audio, aduersus inflationes opem medium quietem. Subdixit se vii integerimus amiculo. Laert. lib. 6. c. 1.

Anacharsis: status atque imaginibus suis inferibit ventri, & pudendis temperandum. Quod maxime causa sit lingua & ffrēnis, luxu nil turpius, libido peccata ne reddat. Laert. lib. 1. c. 9.

Isans sophista, à quodam qui formosissimum ostendebat, interrogatus, Num formosa videretur? & respondit, id est, desij laborare ab oculis. Phylin. soph.

Archidamus, ci cum quis formosus sit (uauitum) Quorsum, inquit, opus est? quando quidem quod melius abſumeretur: & que fortes decet viros, ca reddent inuere masculum animum, & omnium deliciarum contentum. Plut. in Lacon.

Idem, quodam die cum castra tumultuosus essent adolescentem, cuius amore tenebatur, reliquebat arguere is & blandis precibus & lachrymis illum remouere versus ad suos. Quam difficile est (inquit) simul & mittere: malens sequi quod id temporis expediebat, quam abibat in amicum affectus. His animi dotibus carere. Agellius. Plut. in Lacon.

Alcæmenes, cum quidam Alcæmeni Telecri filio obſtam fordidè viuere, cum tamen amplas possideret, inquit, cum qui multa possidet, pro ratione, non pro libidine Significans, perniciosa esse opes, nisi adſit animus. Plut. in Lacon.

Alexander inuitatus, vt Darii filias inuideret (præter nim puellæ admirabili esse forma) noluit ire, dicens: Nihil mittendum, vt cum viros uicisset, à mulieribus vinceretur. lib. 8. apoph. Max. ferm. 3.

Idem apud Antipatrum cœnans formosa pueri aspectu motus in illum exarsit. Mox rogatus, nunquid ipse mulieris amore teneretur? Illo confirmato inquit, non tu protinus abduces e conuiuio mulierem, ille animus aberat à constupranda aliena rore, qui tunc meruit ab amica hospitii. Plut. in apoph.

Idem cum Cassander Pythenem Euii tibicinis amicum osculari uellet, idque Euium ægri ferentem sensisset, ait: Euius exiit in Cassandrum, clamans: Ita ne per nos neque quicquam licebit? Non satis erat regi, si scilicet patet, non mentem, nisi & præfectos haberet sui similes. Quandoquidem fuisse à suis per vim contuprari filiam aut vocem dicitur, qui tibicinis suos amores etiam ab osculo uoluit esse. Quis non quod daces peccarent arbitratus est ad se pertinet. apophr.

Idem cum in Illyricos peruenisset, ac in Louis aræ nomine mulierem forma præstantem, pulchritudinem admirans, contastauit, quemque Hephæstion dicitur, æquum esse vt ipse periret: Annon, inquit, hoc indignissimum esset, vt qui in continentiam animaduertere uelimus, ipsi incontinentiam ab exteris deprehendamus? Max. ferm. 3.

Menedemus, adolescente quodam dicente, magis quæ concupiscat, afflequeretur: Multo, inquit, magis quæ non decet concupiscere. Max. ferm. 3.

Basilus, Vere continens est (inquit) qui omnino perceptor est, & nullum voluptatis irritamentum admittit. Sicut sobrio & nusquam cedente ad omnem fructum non dicitur. Ant. ferm. de uirgilio & conuenticia.

Philo. Continentia (inquit) proprium est fanitatis & continentia autem imbecillitas & ægritudo morti uicina. mone.

§ SIMILITUDINES.

Chryſostomi. Sicut quidam in pugna caecetores ceteros, sed dicunt illis sic datum fuisse: rem uero quæ sed homini. Quanto magis nos à proposito continentiam negligentiæ imputare debemus, non difficultate uirginitatis. cap. 4. Matth.

Thalassus, Sicut concupiscentia & ira peccata continentia & humilitas eadem exiguntur. Ad. ferm.

Omnem autem super quem videris Thau, ne accedaris. Ibid. In animo contrito & spiritu humilitatis suscipiantur. Dan. 3. Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & conuertimini ad Dominum Deum vestrum. Isai. 62. Dole (contrito) & satage (satisfactio) filia Sion, quasi patturiens. Mich. 4. Deponet omnes iniquitates nostras, & proiciet in profundum maris omnia peccata nostra. 7.

SENTENTIAE PATRVM.

Recte poenitentem, quidquid post purificationem contraxit fordis, oportet vt abluat saltem lachrymis mentis. Sciat se culpabiliter durum, qui deslet mortem amici, vel damna rei temporalis, & dolorem peccati non ostendit in lachrymis. Non est ergo, vt quis se excuset, se non habere fontem lachrymarum, qui lachrymis ostendit dolorem temporalium. Aug. lib. de Penit.

Ad poenitentiam agendam non sufficit mores immutare in melius, & a factis malis recedere, nisi etiam de his, quae facta sunt, satisfaciatur per poenitentiae dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti cordis sacrificium, cooperantis elemosynis. idem.

Sicut poenitentiae comes dolor est; ita lachrymae testes sunt doloris. idem. O humilis lachryma, tuum est regnum, tua est potentia. Ad spectum iudicis non vereris. Inimicis accusantibus silentium imponis. Sola intras ad regem, sed sola non recedis, vincis inuincibilem, & ligas omnipotentem. idem.

Quanto est quilibet sanctior, & desiderii sancti plenior, tanto est in orando fletus vberior. Aug. de civ. Dei lib. 20.

Sine charitate quomodo quis veram cordis contritionem habere poterit? quomodo ergo relictorum remissionem. Aug. lib. de Penit. & hab. de pen. dist. 2. Char. 5. Quia apud Deum.

Petrus doluit & fleuit: qui errauit vt homo. Non inuenio quid dixerit. Scio quod fleuit, lachrymas eius lego; satisfactionem non lego. Haud plura in distinct. de poen. citantur. Sed quod de se di non potest, lachryma veniam non postulant, sed merentur. Amb. super Luc. 5. hab. ibid. can. Pet.

Alia est compunctio siue contritio quae per amorem nascitur, alia, quae per timorem: Quia aliud est supplicia fugere, aliud praemia desiderare. Saepè quod torpentes latuit, fletibus innotescit, & afflicta mens certius inuenit malum quod fecerat, & reatum suum, cuius secura non meminit hunc in se commota deprehendit. Greg. 1. 8. Moral.

Quo vberius culpa fletur, eo altior cognitio veritatis attingitur. Quia ad viuendum internum lumen, polluta dudum conscientia lachrymis baptizata renouatur. Greg. 1. 21. Moral.

Qui nescit lugere quod grauat, non valet proferrè, quod subleuat. Vis compunctionis poros cordis aperit, & pennas virtutum fundit. Cumque se studiose mens de pigra vetustate redarguit, alacritate iuuenescit. Greg. 1. 21. Moral.

Compunctionis duo sunt genera, quibus anima Deum sitiens prius timore compungitur, post amore. Prius enim in lamentis sese afficit, quia dum malorum suorum recolit, pro his perpeti supplicia aeterna perimescit. At vero cum longa moris amaritudine fuerit formido consumpta, quadam iam de praesumptione veniae securitatis nascitur, & in amore caelestium gaudiorum animus inflammatur. Et qui prius flebat, ne duceretur ad supplicium, postea amarissime flere incipit quia differtur a regno. Greg. lib. 5. Dialog.

Quatuor sunt qualitates, quibus iusti viri anima in compunctio- ne vehementer afficitur. Cum aut malorum suorum reminiscitur, considerans vbi fuit, aut iudiciorum Dei sententiam metuens, & se- cum quaerens, considerat, vbi erit, aut cum mala vitae praesentis at- tendens solerter, mœrens considerat vbi est: aut cum bona supernae patriae contemplatur: quae quia nec dum adipiscitur, lugens conspi- cit vbi non est. Greg. 1. 23. Moral.

Quisquis ergo verbum confessionis in ore habet, & in corde non habet, aut dolosus est, aut vanus. Qui vero in corde, & non in ore, aut superbus est, aut timidus. Bern. de nou. mil.

Vnguentum est contritionis, est vnguentum deuotionis, est vnguentum pietatis. Primum puugituum, dolorem faciens: secundum temperatiuum, dolorem leniens; tertium sanatiuum, morbum expellens. Bern. sup. Cant. ser. 10.

Sola compunctio est, quae facit animam horrescere purpuram, desiderare elicium, amare lachrymas, fugere ritum. Sicut impos- sibile est, vt ignis inflammetur in aqua: ita impossibile est, com- punctionem cordis vigere in deliciis. Contraria enim haec sibi sunt inuicem & peremptoria. Illa enim mater fletus, haec mater est ri- sus. Illa cor confringit, ista dissoluit. Ioan. Chrysost. in l. de comp. cordis.

Non dolore, quia peccaueris, magis indignari atque irasci facit Deum, quam id ipsum, quod ante peccaueras. Ioan. Chrysost. sup. Matth. hom.

Gemitus dictus geminatus lactus, quem merito fideles appetit, quoniam diligentes consolatur, poenitentes emundat, diabolum ef- fugat, Christo conciliat: amaritudo dulcis, lachrymae felices, salutis afflictio. Cass. sup. Ps. 6. Laborans in gemitu meo.

HISTORICA EXEMPLA.

Historical examples of contrition, including references to various figures and events.

Contritio.

DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

Definition and etymology of contrition, explaining its Greek and Latin roots.

SENTENTIAE BIBLICAE.

Biblical sentences and references related to contrition, such as 'Anna amaro animo, orauit Dominum flens largietur'.

